

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Det här verket har digitaliserats i ett samarbete mellan Litteraturbanken och universitetsbiblioteken i Göteborg, Lund, Umeå och Uppsala.

Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den tolkade texten kan innehålla fel.

Därför bör du visuellt jämföra den tolkade texten med de scannade bilderna för att avgöra vad som är riktigt.

Om du anser dig ha upphovsrätt till detta material, ber vi dig vänligen kontakta Göteborgs universitetsbibliotek.

The digitisation of this work is a collaboration between The Literature Bank and the university libraries in Gothenburg, Lund, Umeå and Uppsala.

All printed text is OCR processed into machine readable text. This means that you can search the document and copy its text. Older documents with print in poor condition can be hard to process and may contain errors. Compare the interpreted text visually to the scanned image to determine what is correct.

If you believe you own the copyright to this work, please contact the Gothenburg University Library.

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

LUNDS
UNIVERSITET

UPPSALA
UNIVERSITET

DIKT

(Br.) Vitt
Lv.

TILLEGNAD SKANDINAVISKA SJÖMÄN

PÅ JULFESTEN I MARSEILLE

1894

Den pligtförgätne

ALBIN LYDRIKSON

Al

Albin Lydrikson

1842

ALBERTUS M. ...
...
...
...

1842

Den biskopsförordningens

Adrian ...

...

DEN PLIGTFÖRGÄTNE

DIKT

TILLEGNAD SKANDINAVISKA SJÖMÄN PÅ JULFESTEN

I MARSEILLE 1894

AF

ALBIN LYDRIKSON

Mariestads Typografiska Anstalt, C. F. Bergström, 1895.

ALBION 1943

ALBION 1943

DEN PLIGTFÖRGÄTNE.

Det susar uti granens krona
Af vestanvind så frisk så ren,
Och öfver höga fjäll som trona
Med hjässor hvitnade af solens sken,
Sig spegla uti hafvets bölja,
Som skiljer Norden från Europa.
Till detta land du må mig följa,
Se dess natur och höra ekot ropa.

Du måste se vårt land i Norden
I sommarskrud i vinterflor så hvitt,
Du finner kanske ej på jorden
Ett land så skönt, ett folk så fritt,
Med trofasthet och enkla seder,
Sen sekler härdadt uti slag,
Af hjältar blott bestod dess leder.
På hafvet vikingen skref själf sin lag.

Till detta land der frihetsandan susar
 I folkets djupa led,
 Och fritt som forsen brusar,
 Allt tvång föråldradt bryter ned,
 Där trohet emot land och kung
 Sen sekler ständigt råda,
 Och gammal man som ung
 Se upp med vördnad båda.

På dessa gröna stränder
 Min sagas början uti enkla ord,
 Som fortgår sedan uti andra länder,
 Men återvänder, slutar uti nord.
 Där föddes hjälten till min sång,
 Där svann hans barndom glad och yr,
 Där såg han hafvet, böljans gång,
 Som väckt hans håg till äfventyr.

Uti en vik emellan fjällen
 Omkransad utaf björk och ek,
 Man ser små nätta fiskarställen,
 Vid stranden en flock barn i lek.
 Din kosa styr till denna trakt
 En solig sommardag,
 Och se naturen i dess prakt,
 Och njut dess lif i fulla drag.

Se på de unga invid stranden,
Som tumla om så glada,
Och rulla sig i sanden,
Och uti vattnet vada,
Det är små fiskarbarn från byn,
Som en gång skola hafvet plöja,
Du ser det på den friska hyn.
Låt oss en stund vid denna tafla dröja.

Den är idyllisk i sitt slag,
Den rör din känsla och dig minner
Om ungdomen med dess behag,
Och huru fort den svinner.
Du önskade dig visst tillbaka,
Och skulle fröjdas som de små,
Du ville allt ditt gods försaka,
Om du din dröm i verkligheten kunde få.

Ifrån de små som stoja
Vi styra våra steg
Hän till en fiskarkoja
Med trädgård och sin gröna teg.
Det lilla röda huset
Inbäddadt uti grönska,
Som skuggar mot solljuset,
Och ger den svalka, du syns önska.

I denna stuga bor
 En fiskaränka med två barn.
 Familjens stöd gick bort i fjor
 På sjön med båt och garn,
 Nu lifvet ödsligt är därinne,
 Sen far gick bort.
 Frid vare åt hans minne,
 Hans lefnad som blef kort.

Den äldste af de båda barnen,
 En yngling uppå femton år,
 Var än för ung att sköta garnen,
 Hans håg till vida hafvet står.
 Han ville pröfva okänd bölja,
 Ett vikingarf låg i hans blod,
 Som ej sitt ursprung kunde dölja,
 Hans håg till äfventyr och faror stod.

Hans sorgsna mor beständigt sade
 Min kära Gustaf, gossens namn,
 Sin arm om sonens hals hon lade,
 Och glömde smärtan i sin älsklings famn.
 Hvad för din tanke på det vida?
 Hvarför ej stanna hos din mor?
 Slå bort de frestelser som strida,
 Ty tomma lockelser där bor.

Du är mitt enda stöd i smärtan,
Min tröst i sorgens dar,
Sen döden skilde åt två hjärtan,
Du har ej mera någon far,
Blott mig att all din ömhet gifva,
Tänk äfven på din yngre bror,
Försök din faders yrke drifva,
På arbete ju hemmets frid beror.

Men nej han ville icke lyssna
Till modrens sanna ord.
En inre röst ej ville tystna:
Du är till fiskare ej gjord,
Långt fjärran ifrån hemmets strand
Där lyckans genius dig vinkar,
På vida haf som uppå land,
Kom skynda, du din tid försinkar.

O! ömma mor, jag måste ut
På vida haf i andra länder,
När resan lyckligt nått sitt slut,
I hvarje hamn jag bref dig sänder,
Och allt hvad jag förmår att spara,
Det är för er i båda kära,
Må Gud mig skydda från all fara,
Hvarthän min resa än må bära.

Från hem och kära afsked tar,
 Han lemnar fosterjorden,
 Med hopp i hågen bort han far,
 Han tänkte uppå afskedsorden;
 Det löfte heligt som han gifvit,
 Och modrens råd så ömma
 Han i sitt inre präntadt, skrifvit;
 Han vill det hålla, råden gömma.

Han lemnat hemmet, styr sin kos
 Till en af Norrlands städer,
 Får hyra såsom lättmatros
 Uppå ett skepp, som lastat bräder
 Och skulle till en engelsk hamn
 Jag tror det var Belfast,
 Men likagodt, jag glömt dess namn
 Man intog där en annan last.

Nu bar det ut på en långresa
 På kanske två à tre år lång,
 Till farvatten på hamnar glesa,
 Den första platsen var Hongkong,
 Till detta solens sköna rike,
 En myrstack på vår jord,
 I ålder, seder utan like,
 Med språk blott för kineser gjord.

Han fick nu tid att pröfva
Hur lifvet var ombord,
I sjömansarbete sig öfva,
Och lyssna till kommandoord.
Han fann dock sjömanslifvet skönt,
Och gjorde allt sitt bästa,
Han motgång än ej hade rönt
Och syntes alla vid sig fästa.

I trenne år han stått ombord
På detta första skepp,
Till god matros han blifvit gjord,
Om sjömanskap han fått begrepp,
Från hvarje hamn till hemmet skrifvit,
Och ännu ej det händt,
Att underrättelse uteblifvit,
Sin sparpennning han ständigt sändt.

Och skeppet låg uti Neapel
Och intog last af vin och kork,
Uti kolera afled dess konstapel,
Och skutan skulle till New-York.
Man följt till grafven hans lekamen,
Nu må hans plats besättas,
Vår vän den fick, han hade ej examen,
Men skutan måste gå, och ankar't lättas.

Allt syntes gå vår vän så väl,
Han avancerat ständigt,
Och var nu redan bland befäl,
Allt gått så fort och händigt,
Men just i medgången är fara,
Då jäser modet ofta öfver,
Man fastnar lätt uti den snara,
Där lockelsen förståndet söfver.

En skiftning nu inträder
Uti hans lif så lugnt,
Ej sjön hans sinne längre gläder,
Dess lif han finner ensligt, tungt,
Han önskar lyckan finna,
Till lands står nu hans håg,
Där trodde han sig vinna,
Hvad han i fantasien såg.

Till New-York skeppet lände,
Där mönstrade han af,
Ett bref till hemmet sände,
Och tog farväl af skepp och haf,
Den drömde lycka måste sökas
Uti Columbii rika värld,
Den må förverkligas och ökas
I detta land af rikedom och flärd.

Hans början uppå land var god,
Han fått en önskad plats,
Men hade icke tålmod,
Och bröt sin föresats.
Helt obemärkt han lät sig draga
I världens vimmel utaf nöjen,
Som ungdomen så lätt behaga,
Och fresta jämt med sina löjen.

Ett töcken snart hans själ omhöljer,
Han glömmet hem och fosterjord,
Och lättsinnigt det spår han följer,
Hvars namn jag sökt i tvenne ord:
De heta lättja och fåfänga,
Till allt det onda är en rot,
Hvars murkna grenar i det inre tränga
Förgifta allt och smitta som farsot.

I nöjets värld man ock kan lida,
Då trötthet, leda där uppstår,
Och godt och ondt beständigt strida,
Men ingen af dem makten får,
Och hjärtat sargas och det svider,
Man vid dess plågor blifvit van,
Ett yttre lugn som aldrig kvider,
Det inre är en het vulkan.

Det mänskans straff är uti lifvet,
Kanske långt svårare än efter döden,
Att mången tviflar det är gifvet,
Jag stödt min tro på egna öden.
Vill intet ifrån religionen skilja,
Blott eget tänkesätt bevara.
Gud gaf ju människan sin fria vilja,
För sina gärningar hon själf må svara.

Nu åter till vår unge vän,
Som efter lyckan jagat,
På samma plats vi finna honom än,
Men motgången hans kraft försvagat,
I armod han sig finner,
Och sjuk till själ och kropp,
Af feber pulsen brinner,
Till bättring föga hopp.

Men sjukdomen slår om,
Han frisknar åter till,
Och krafterna de komma småningom,
Han nu sitt lefverne förändra vill;
Sitt fordna yrke återtaga,
Till sjös, där förr han lycklig var,
Hans krafter äro ännu svaga,
En tid i land han än må stanna kvar.

Fullt återställd han hyra fick
Ombord uppå en engelsk bark,
Som ut till Australien gick,
Nu kände han sig trygg och stark,
Och sjön hans sinne åter smekte,
Då skeppet flög uti Passaden
Och böljan glittrade och lekte,
Han glömde världsvimlet och staden.

Från Melbourn med en annan skuta,
Som skulle till Belis,
Men den var dömd att sina dagar sluta,
Och gjorde snart förlis.
I storm och snö de måste ro,
Tills slutligen de nådde kusten
Och landade i Mexiko.
För sjön han åter miste lusten.

Så var han åter uti knipa,
Och hans resurser blefvo mindre,
Med ens syns lusten honom gripa
Att resa till det inre.
Här fick han genast kondition
Hos en plantageegare,
En stormrik mexikansk patron,
En Nimrod ibland jägare.

Det var ett lif för honom just,
Som efter äfventyr jämt traktat,
Det var en medfödd en naturlig lust,
Han faran jämt föraktadt.
Nomadens fria lif han tog,
Vid sadeln tycks han vuxen vara,
Han följde jämt i mark skog
Med denna vilda jägarskara.

Då han var smidig, stark och vig,
Van vid försakelser af alla slag,
Han fäste snart uppmärksamhet på sig,
Och mexikanarn såg hans djärfhet med behag,
Han blef den bäste skytten ibland alla
Och följde drefvet dag som natt,
För kulan må hans villbråd falla,
Hans häst höll ut, han tog det fatt.

Så lefde han sitt lif så fritt,
Två år ha ren förgått,
Han utstått mången hetsig ridt,
Där lyckan jemt föll på hans lott,
Men huru fri han än sig kände
Och lyckan honom trogen var,
Helt ofta dock det hände,
Att tanken flög till fordna dar.

Ett äfventyr af sällsam sort,
Hvaraf han månet haft tillförne,
Höll på att göra lifvet kort,
Ty ingen ros förutan törne.
Jag dess detaljer ej beskrifver,
Men mycken kärlek fanns däri,
En jalousie som honom drifver
Till brott. Hans lycka här var nu förbi.

Han lyckas fly och nådde kusten,
Den jakten var den svåraste han haft,
Den tog af trafvaren den sista musten,
Och af vår hjälte all hans kraft,
Han var dock räddad denna gången,
Tack var' hans styrka och hans ädla häst,
Han hade eljest varit fången,
Eller i andra världen nu som bäst.

O, haf du fria! på din bölja
Tag mig och för mig fjärran bort,
Hos dig jag önskade att dölja,
Min smärta och min lycka kort,
Hvarföre öfvergaf jag dig?
Du var mig jämt bevågen,
Fast faror finnas på din stig,
Till dig står åter längtan, åter hågen.

Så åter på det vida blå
 Vi se vår vän på nytt,
 Att andra länder andra kuster nå,
 Hans sorg var kort, har redan flytt
 Han gjort sig fri ifrån de band,
 Som fängslade hans hjärta,
 Hur lycklig än han var i land,
 Så blef dock slutet ständigt smärta.

Sin håg till äfventyr han kan ej kufva,
 Han rymde i Iquique,
 Fick plats vid en salpetersgrufva,
 Där snart ett år förgick,
 Han lefde lätt, förstörde allt,
 Men fick mot landlifvet snart hat,
 Fann lifvet uti grufvan kallt,
 Och for från Chili och nitrat.

Till Europa resan galler,
 Hans håg till hafvet åter står,
 När seglet utaf vinden sväller,
 Och böljan emot bogen slår,
 Då vaknar upp den dolda lust,
 Som slumrat ren ett år,
 Den följer med från kust till kust,
 Tills den sin graf i tiden får.

Det skepp, hvarå han stod ombord,
 Var från hans fosterland,
 Ifrån den gamla kära nord,
 Ej långt ifrån hans hembyggds strand,
 Som seglare det var bekant
 Det vackraste i hvarje hamn,
 Om ryktet öfverdrifver eller säger sannt,
 Lik'godt, Emilia, så var dess namn.

Hur härlig var ej första tiden
 För fulla segel hastig fart,
 En månad redan var förliden,
 Den gått så gladt, så snart.
 På hafvets lugn man ej må lita,
 Ty det är nyckfullt som en fager mö,
 Kan fort de hvita dukar uti trasor slita
 Och böja masterna som svaga spö.

Och stormen kom med brak och dån,
 Den är sig aldrig lik,
 Man kände den kom nord ifrån,
 Men aldrig sett den slik,
 Ty i en vink förbyttes allt,
 Hvad haf och himmel var,
 Den tjuiter stark. Det hviner kallt,
 Här finns ej räddning kvar.

Den pligtförgätne. 2.

Och skeppet kastas som en boll
På hvita vågors topp,
Man riktar blicken åt hvart håll,
Ej skönjes något hopp,
Ty haf och himmel gjort förbund,
Så syntes det enhvar,
Att allt förstöra uti grund,
Som fanns af skeppet kvar.

Kaptenen skrek med bister röst:
Håll tvänne båtar klara,
Det var för alla ju en tröst
Man såg att här var fara,
Samt något proviant och vatten,
Min kikare, kompassen och ett kort,
Vi skola hålla ut så dag som natten
Tills segel eller land syns till, men fort!

Kommandot efterkoms på en minut,
I ett var allting klart,
En brottsjö allt slog ner förut,
Det var att skynda snart,
Man såg hur topp och bogspröt bräckte,
Som vrak nu skeppet låg,
Af arbete i sjön det läckte,
Och vinden slet i segeltrasor, tåg.

Hvar finns en syn mer fasansvärd
Än se ett upprört haf?
På spillror af ett vrak förtärd,
Af hunger, trötthet, kvaf.
En arm skeppsbruten kämpar matt
För lifvet honom kärt,
Ej hafvet prutar med sin skatt,
Det tar hvad det begärt.

Då du min vän vid brasan sitter
Med dina kära små,
Om sommaren i skog hör fågelns kvitter,
Och njuter lifvet i din lugna vrå,
Ej tänker du på hafvets söner,
Dess lif så bittert mången gång,
Ej ens kanske i dina böner
Du har ej plats; den blir för lång.

Med väldig fart de kastas opp
På böljans höga kam,
Än ned i djupet båten lopp,
De skiljas från hvarann.
Den båt, hvori vår Gustaf var,
Syns vara af de två,
Den bästa som Emilia har
Och längst mot stormen stå.

Man ser hur skeppet ligger,
 Med akter under vatten,
 Du glupska haf du tigger,
 Din girighet blir mättad innan natten.
 När sol går upp på fästet åter,
 Finns intet af Emilia kvar.
 Blott minnet och dess manskap som begråter
 Sitt öde, hennes korta dar.

Farväl du stolta sjögudinna!
 Farväl du hem på vida haf!
 Som seglare ditt namn skall glimma
 Långt från den plats, du fått din graf.
 Inom de plankor, som på båten hvila,
 Hur mången glädje, mången bitter stund,
 De alla tankar, som mot hemmet ila,
 Hvarhelst du var på jordens rund.

Helt plötsligt hör man uti båten,
 Hvari vår vän befanns,
 Ett skrik: nu är det slut på ståten,
 Den rösten var ju hans.
 Det brottet syns mig båten stjalpa
 Håll an, han kantrar, friska tag!
 Vi måste våra kamrater hjälpa,
 Må det än bli vår sista dag.

Och alla senor sträcktes,
Och allt hvad krafter fanns,
En-åra genast bräcktes,
En ny fanns ej tillhands,
Man plötsligt ser på brottets topp,
Fem båtlängder åt vest,
Två bleka hufvu'n sticka opp,
Dess blick på båten fäst.

Om en minut de sjunka ned
Att aldrig synas mer.
En rysning går i hvarje led,
Man på hvarandra ser,
Skall så vårt öde äfven bli?
Så tänkte hvarje man.
Kanske en bättre lott än vi?
De nått en säker hamn.

De nått den hamn, där alla kasta ankar
För evighet, man vet ej mer.
En hvar därom har sina tankar,
En vill ej tro mer än han ser,
En amman tror på Jesu lära,
Hans lif, hans död och hvad han led.
Behåll din barnatro i ära,
Du lefver lyckligast därmed.

Men stormen tjuiter lika hårdt,
De arme sjömän gått till ro,
Dess sista arbete var hårdt,
På deras graf skall inga rosor gro,
Ej någon vänlig hand
Dess sista läge reder,
Dem unnas ej en graf i fosterland,
Ej ens en kär, som för dem beder.

O sjöman! Tung är visst din lott,
Försakande ditt lif,
Den plats du utaf ödet fått
Är full af strid och kif,
Dock klaga ej ditt lefnadskall
Och ej din död så ärorik,
Du på din post ju fått ditt fall,
Som krigarn i en slaktning lik.

Hur underligt är ändock lifvet,
En del det tager ganska lätt,
De tro på intet, det är gifvet,
Men tro sig ständigt dock ha rätt,
Då åter andra sig fördjupa
I grubbleri om teologie,
Man måste gå tills man skall stupa
Och spelat ut sin tragedi.

Nog mänskans öde mystiskt är,
 På förhand visst bestämdt,
 Af den som är oss ständigt när.
 I stort som smått det skönjes jämt,
 Men aldrig löses denna gåta,
 Förrän vår vandring här är slut
 Kanske försent att då begråta
 Ett lif förfeladt långt förut.

När du till världen födes,
 Hvem anar hvad dig förestår.
 Kanske ditt lif i lättja ödes,
 Tills fattigdom för dörren står,
 Men finner du i unga år
 En håg till arbete, nåväl,
 Du slagit in på riktigt spår,
 Du frid har i din själ.

Hvar finns på jorden verklig lycka?
 Jo där förnöjsamhet får rum.
 Må än bekymren ofta trycka,
 Din klagan dock förblifver stum.
 Du hörer icke till de rika,
 Ditt arbete är hårdt och tungt,
 Du är förnöjd, vill icke vika
 Ifrån den väg du vandrat lugnt.

Men nu från dessa reflektioner
 Om mänskans lif och död,
 Det första fullt är af passioner,
 Det andra mänskans sista nöd,
 I denna nöd vi hjälten finna,
 Och hans kamrater likaså,
 De se med ångest dagar svimma,
 Och mörka nätter ock förgå,

De irrat kring i tio dar
 Med ständig storm och sjö,
 Af proviant finns intet kvar,
 En hvar beredt sig till att dö.
 Man vill dock kämpa till det sista,
 Ty just i faran är oss lifvet kärt,
 Vill då, om aldrig, ej det mista,
 Hur mången sjöman har ej det fått lärt.

På botten uti båten
 En man syns ligga död,
 Med blicken uti rymden, halft förgråten,
 Man spårar lätt hans nöd,
 Ty på hans läppar syns ett skum,
 Han ville säga: gif mig vatten,
 Men tungan nekar, rösten blifvit stum
 Hans öde synes afgjordt innan natten.

Du afgrundsande vik tillbaka,
 Du skräck för människa som djur,
 Du vill ditt offer ej försaka,
 Blodtörstig som en tiger uppå lur,
 Du hemska vålnad, hunger är ditt namn,
 Din väg med lik du ströder,
 Du rycker maken från sin käras famn,
 Och modren som sitt dibarn föder.

I tio dar höll stormen ut,
 En full orkan med by på by,
 Det var en vild musik ett tjut,
 Och vräkte sjön mot moln och sky,
 Men på den elfte synes han bedarra,
 Ty brotten blefvo mindre höga,
 Blott att de arme sjömän narra
 De gäckats nog det lönte föga.

Uppå en söndersplittrad stång.
 Som gjorde tjänst som mast
 Helt bräcklig trenne meter lång
 Man gjort signalen fast
 En trasig tröja och den sista
 Ty stormen allt slet väck
 Man hade intet mer att mista
 Ej minsta trasa, ifall båten sprungit läck.

På tolfte dagen stormen stillat;
 Af sakta krusning hafvet röres,
 Den länge nog vår farkost villat,
 Nu är där lugnt, ett ljud ej höres.
 De slumra alla som i dvala
 Ty hvilan tager ut sin rätt
 Skall man med svält och plågor den betala,
 Man sofver djupt och väcks ej lätt.

Och natten stundar till,
 Och månen går på fästet opp,
 Så spegelklar står hafvet still,
 Blott störd af tumlarns hopp;
 I luften gamen kretsar,
 Han spejar efter rof och lik,
 Han följer båten, ögat spetsar,
 Och tröttnar ej på sin utkik.

I båtens för kaptenen står,
 Hans blickar speja uti natten,
 Som förr i unga år,
 Då han stod vakt vid ratten,
 Han kikar om ej segel finnes
 I öster, vester, söder eller nord,
 Men hopplöst, intet därmed vinnes,
 Han ser i båten, yttrar ej ett ord.

Då hörs bland manskapet en stämma ljuda,
 Det var en grånad båtsmans röst,
 Hans ålder synes vörtnad bjuda,
 Som den där hunnit lifvets höst,
 Han sig emot kaptenen vänder,
 Det var en hög gestalt aftärd,
 Men måste hålla sig med båda händer,
 Hans kraft var numer intet värd.

Kapten, jag är den äldste här,
 I femtio år har jag plöjt sjön,
 Har ej i lifvet en anhörig kär,
 Jag lefvat vildt, nu fått min lön.
 Jag ser hur mina kamrater lida
 Af matthet och af svält,
 Och hör dem dag och natt blott kvida.
 Mitt mod jag hittills ej har fällt.

För mig dock lifvet har ej minsta värde,
 Jag offerar det, ni eljest dö af svält,
 Med skriftligt intyg, ingen det begärde,
 Som allt upphäfver hvad en domstol fällt,
 Den enda räddning, som här finnes,
 Ni eljest icke undgår döden,
 Och när ni fråssa, så ej minnes,
 Att det var jag som lindrat nöden.

På dessa ord ej hörs ett ljud,
En dödslik tystnad råder,
Så hemskt var detta hoppets bud,
Att blodet domnar i hvar åder,
Ännu ej vilddjurets natur
Trängt själens ädlare tillbaka,
Men inom kort det är hans tur
att bryta lös, att allting skaka.

O ädle vän, så var kaptens svar,
Ditt offer är en ädel gärning,
Men än finns hopp om räddning kvar,
Och dylik handling afgörs ju med tärning,
När nästa dag tilländagått,
Och solen sjunker uti vest,
Vi sikte utaf segel eller land ej fått,
Gör då, hvad hvar man synes bäst.

Den långa natten slutligt svinner,
Och klar går solen upp i öster,
Ett sista hopp i hvarje hjärta brinner,
Det söker väg i hesa bröstna röster.
Man spejar fåfängt dagen lång,
Men ej en skynt till räddning finnes,
När blodröd solen sjunker uti hafvets fång,
Man sista nattens löfte minnes.

En tafla mera hemsk än denna,
Ej målarnas fantasi frambringar,
Han måste se den för att känna,
Hur lidandet till mord en hungrig tvingar.
Han måste se de bleka, vanförställda dragen,
Se ögats eld till hälften flamma, hälften glöd
Lik en af vansinne betagen,
som kämpar mellan lif och död.

Ett ögonblick blott af en dylik scen,
Du skyr tillbaka, måste gråta,
Må än ditt hjärta vara hårdt som sten,
Du må de arme dock förlåta,
Den dom, du skönlöst fäller
För handlingen, den de begå
Mot allmaktens ju intet gäller,
Den du ej känner eller kan förstå.

Nu hungern inga gränser känner,
Ty lidandet tar öfvermakt,
Och törsten deras strupar bränner,
De se på straffet med förakt,
Och samlas alla i en ring,
Kring två som syns med döden strida,
Här afgörs underliga ting,
En hvar sitt öde tycks förbida.

Man enas om att draga lott,
Den må förnyas trenne gånger,
Och den som då sitt domslut fått,
Sig offerar villigt utan ånger.
Han ger sig döden själf, ifall han kan.
Sin själ han öfverlemnar i Guds händer
År han för svag man väljer baneman,
Som utan knot dödsstöten sänder.

Man griper verket an,
Och lottningen begynner,
Och mönstrar fort hvarann,
Ett moln vår hjältes öga skymmer,
På honom lotten fallit trenne gånger,
Man ser han darrar som ett löf för vinden,
År det af rädsla eller ånger?
Som svetten pärlar på den magra kinden.

Han häftigt handen för mot pannan,
Man ser han kämpar ut en strid,
Hvarför just han och ej en annan?
Hans tankar söka en förfluten tid,
Den tid han ännu lycklig var,
Då han som barn vid stranden lekte,
Hans gamla mor, fanns hon i lifvet kvar?
Han minns, hur ömt hon honom smekte.

Han minns det löfte, som han gaf,
Då han från hemmet drog,
Att söka lyckan på det vida haf,
Där framtiden mot honom log,
Han trolöst detta löfte brutit
Af nöjena sig låtit dåras,
Hur lättsinnigt hans tid förflutit,
Hans läppar skälfva, ögat tåras.

Det är ej rädslan för att dö,
Som smälter isen kring hans hjärta,
Lik solens värme uppå snö,
Det löses upp i bitter smärta,
Men ångern om ett lif förfeladt,
Om brutna löften, trolöshet,
Den roll han länge nog har spelat,
Allt, allt, hans inre sönderslet.

Han talar, men med dämpad röst:
Kamrater några afskedsord,
Och sliter tröjan från sitt bröst,
Den plats han valt för sitt själfmord,
Han söker knifven vid sin sida;
I månens sken dess stålblad blänker,
Då han den drager ur dess slida,
Och sakta emot hjärtat sänker.

Som jag har lefvat skall jag dö,
 En pligtförgäten, hur eländigt,
 Utsväfningar och nöjen gjort mig slö,
 Åt lättsinnet jag offrat ständigt.
 I glömskans natt jag svinner,
 Ty straffet mig har nått,
 Min själ af ånger brinner,
 Min sista handling blir ett brott.

En gång jag äfven lycklig var,
 Det var min barndoms ljusa stunder,
 Dess bilder stå i minnet kvar,
 Och svinna ej, förr'n jag gått under.
 Den kära kojan invid sjön,
 De gråa klippor branta
 Och skog och äng så grön
 De alla minnen kära och bekanta.

Du hulda, öfvergifna Moder,
 En sista tanke uppå dig,
 Och du, min ende dyre Broder,
 En sista bön, förlåten mig,
 Kamrater! Må er Gud beskydda,
 Och räddning till er sända,
 Må ångestfulla dagar flydda,
 Ert sinne till ett bättre vända.

Och varma tårar föllo ifrån kinden
 Uppå ett blottadt bröst,
 De kylas af uti nattvinden,
 Lik daggdroppen i blomstrets kalk om höst,
 En sakta tryckning märks på handen,
 Kring vapnet gripes bättre tag,
 Den snuddar nu vid randen,
 Där hjärtat slår med hårda slag.

Men i det ögonblick han trycker
 Dess udd emot sin kropp,
 En hand hans arm tillbakarycker,
 Och hejdar döden i sitt lopp.
 Hvem var den hand så djärf?
 Att trotsa denna handling,
 Och störta alla i fördärf,
 Dess öde undergick ju ej förvandling.

Man ser sig om, det var kapten,
 Han ropar: rätt i syd!
 Jag ser i lovart en lantärnas sken,
 Vid lif och död, min ordre lyd!
 Sök hungerns plågor dämpa,
 Ty räddningen är nära,
 Och brottet, frestelsen bekämpa,
 Som räddar alla från vanära.

Den pligtförgätne. 3.

Ett buller hörs i båtens botten,
Då dödens vapen fall
Ur hand på den, som dragit lotten,
Och rymden genljöd af ett skall,
Hvars toner uti fjärran svinna
Och blanda sig med vindens sus,
Ej starka nog kanske att hinna
Hän till den plats, man ser ett ljus.

Men ljuset närmar sig alltmer,
Man på dess sken blott stirrar,
Och uti fjärrans dunkel ser,
Hur hoppets stjärna irrar.
En seglare det är, man tror,
Han märkt vår farkost redan,
Det uppå månens sken beror,
Han ändrat kurs för längesedan.

Och vinden friskar opp
Och böljans gång begynner åter,
Men denna gång full utaf hopp,
Dess förra falskhet man förlåter,
När förut syns mot båten styra,
En seglare med skum i bog,
De föllo uti glädjeyra,
Då hoppets stjärna mot dem log.

Han ilar fram med hastig fart,
Ty stormen börjar hvina,
Och är nu framme snart,
Han kastar sin fånglina
Och halar båten in långsida
Och fallrepstrappan halas ut,
De arme syns med tålmod förbida
Det ögonlick, då lidandet tar slut.

Och seglaren var en fregatt,
En landsman till dem allehopa,
Han båten märkt i månbelysta natt,
Hans resa gällde nordliga Europa,
All omsorg som kan gifvas,
Man gaf åt de skeppsbrutna,
Som inom kort begynte lifvas
Och glömma det förflutna.

Hän åter till den kära nord,
Vi lemna hafvet med dess scener,
Ty resan omkring jorden nu är gjord,
Dess början och dess slut jag här förener.
Vi sett en yngling på hans väg i lifvet,
Ett hjärta, där passionen växte vildt,
En ånger, som ej uteblifvit,
Ett straff, som kunde varit mera mildt.

Det var en kall decemberkväll,
Så tyst naturen låg uti sin dvala,
Och snön betäckte dal och fjäll,
De höga toppar eljest kala,
Från fästet månen lyser
På hvita silfvertäcket ner,
Af kylan bäck och sjö tillfryser
I vinterskrud sig allting ter.

I tysta kvällen här vi finna
En vandrare i denna trakt,
Han ökar stegen för att hinna
Men saktar ofta deras takt
Och ömsom stannar, ser sig om
Med undran helt förlägen,
Det synes nästan likasom
Han tagit fel på vägen.

Hans ansikte var ungt, men blekt
Och utan minsta fåra,
I blicken något dunkelt vekt,
Men öppenhet däri man kunde spåra,
Hans typ var nordisk, och man såg,
Det var en hafvets son,
Men något främmande hos mannen låg,
Hvad sökte han? Hvar kom han från?

Han styrde kosan till ett hus,
Som ner vid stranden låg,
Ur fönstret strålade ett ljus,
Han genom rutan såg
En åldrig kvinna helt allena
Vid elden uppå spiselns håll
I denna timma sena,
Det var julafton denna kväll.

Han hatten ned mot pannan trycker,
Den synen honom dårar,
I ögonvrån det häftigt rycker,
Han brister ut i tårar,
En smärta djup syns mannen skaka,
Liksom ett barn han grät,
Och kan ej hålla sig tillbaka,
Han stiger in med tysta fjät.

Af dörrens buller syns den gamla
Helt hastigt vakna, ser sig om,
Hon efter ljuset tyckes famla,
Men såg ej främlingen, som kom.
Du kommer ändtligt käre son!
Hvad häftar dig på sjön så sent,
Lik far, du kan ej hålla dig därfrån
Och glömmer hem och julen rent.

De orden susade uti hans öra,
 Hur välbekannt den rösten var,
 Det var så ljuft så godt att höra
 Och se sitt käraste i lifvet kvar,
 Fast tidens hand sin stämpel tryckt
 Och silfver strödt i håren,
 Han varit sparsam i sin flykt
 Med ärren efter hjärtesåren.

Nu känslans makt sin rätt tar ut,
 Den redan länge fängslad var,
 Och gör på tystnaden ett slut.
 Jag kommer sent, så var hans svar,
 Till denna kära boning åter
 Från fjärran land från vida haf,
 Jag är den pligtförgätne, du begråter
 Din son, o Moder! Din Gustaf!

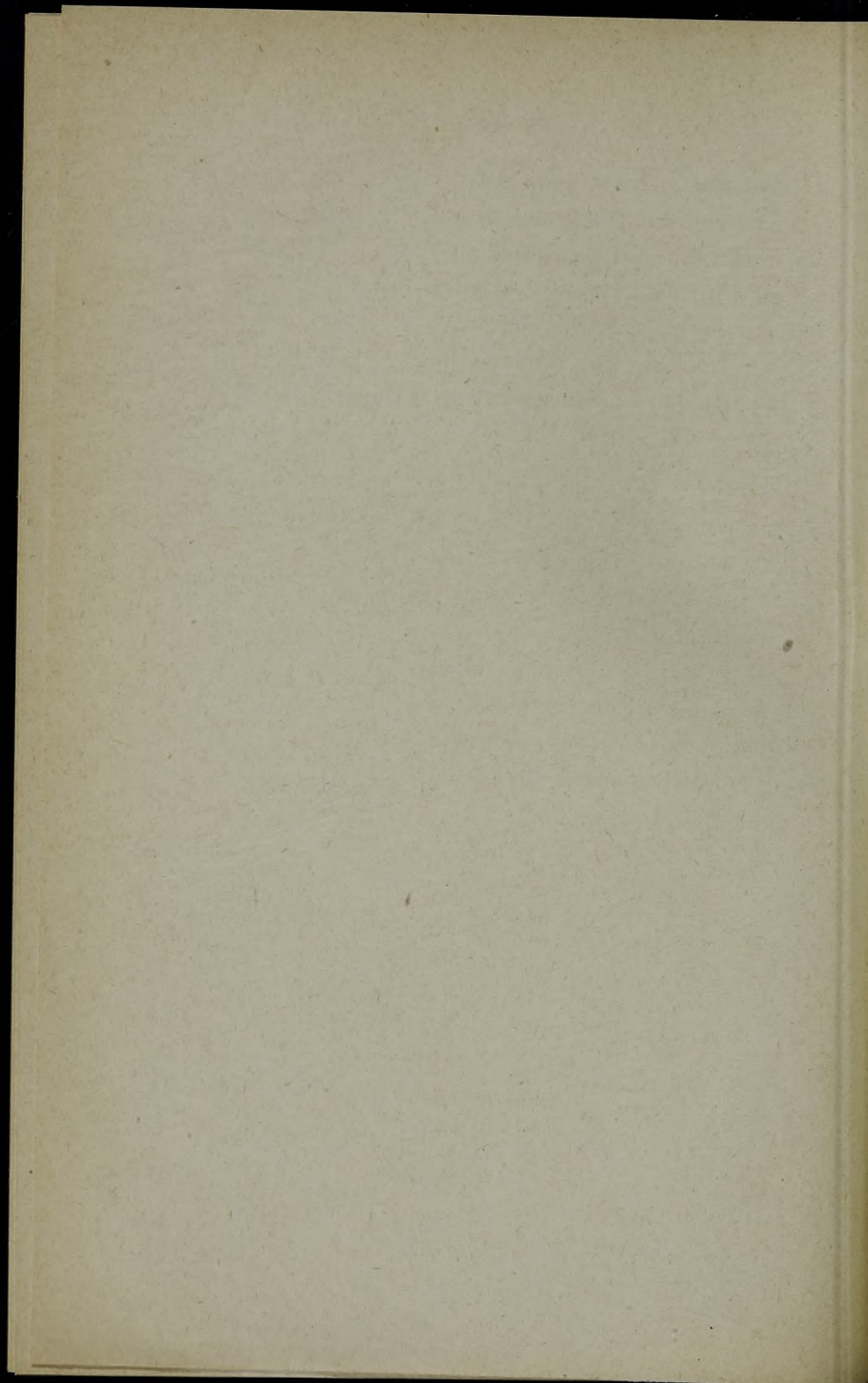
Den gamla utaf glädje gråter,
 Och öppnar famnen för sin son,
 Ty modershjärtat allt förlåter,
 Blott kärlek kommer därifrån.
 Hur kärt det var att återfinna
 Hvad hon i lifvet älskat ömt
 Hur godt det var att återvinna
 Förlorad son, som henne glömt.

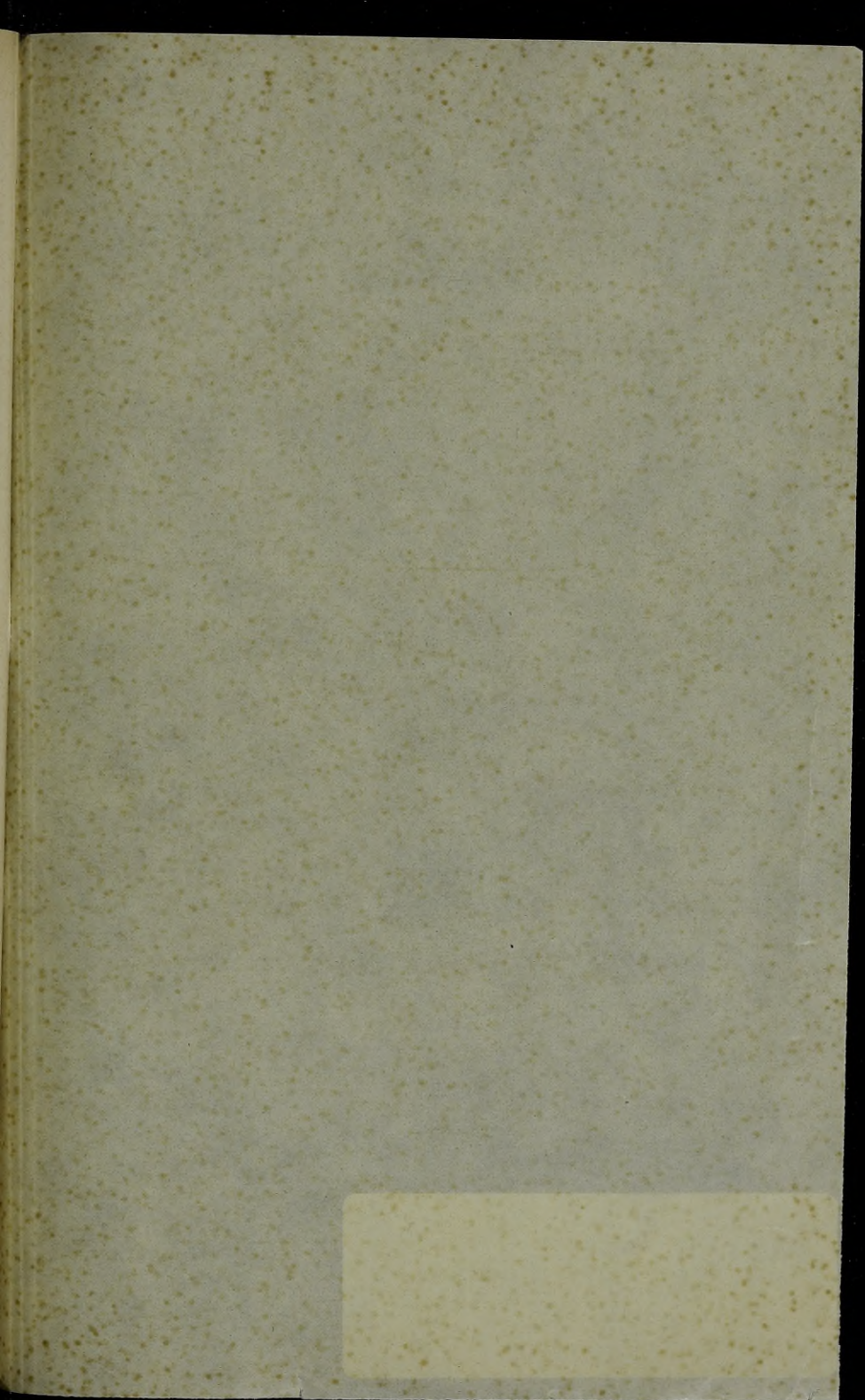
* * *

Så är min enkla sagas slut,
En bild utaf min fantasi.
Den vuxit fritt, den slagit ut,
Men verklighet finns dock däri,
Den eger ej den fina anstning,
En sann poet den skulle gett,
Och fordrar kanske mycket granskning
Af fel som ej mitt öga sett.

Den är blott gjord att egnas som ett minne
Åt nordens sjömän på vår fest,
I hafvets söner med ett ädelt sinne,
För er mitt hjärta klappar mest,
På er jag mina tankar riktat
I ensamheten många gånger,
Bekymren slagit bort och diktat,
Den pligtförgätne och hans ånger.

UNIVERSITETSBIBLIOTEKET, LUND

15000

401023589